

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articvlvs VI. De reliquis ad hunc titulum pertinentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

793 Not. 8. devolucionem non tantum fieri in casu negligentiae, sed etiam in casu collationis factae indigno, & inhabili c. *Cum in cunctis* 7. §. *Clerici Sanè*, de *Elect.* quod etiam procedit de confirmatione, institutione, vel admissione *indigni, scienter factae*, ut colligitur ex *Gloss. in cit. c. 7. V. fecerit. &c. Azor. c. 27. q. 3.* Ubi tamen advertendum, in hoc casu devolucionis faciendum esse discrimen aliquod à casu, quo devolutio fit *propter negligentiam*, hoc porro discrimen à nobis assignatum est *à n. 786. supr.*

ARTICVLVS VI.

De reliquis ad hunc titulum pertinentibus.

794 Illis, quae in promissis hoc titulo articulis deduximus, addenda duximus sequentia, quae in diversis Capitulis hujus tituli memorantur. Quare not. 1. in Ecclesiis *regularibus* Canonicorum, seu Monachorum, & etiam Monialium, institui non posse plures, quam commodè ex proventibus, & fructibus ali valeant; Sicut enim habetur in c. *non amplius. 1. h. t. ibi: non amplius suscipiantur in Monasterio Monachorum, aut Clericorum, seu etiam puellarum, quam quot se regere de bonis Ecclesiae, absque penuria, possint.* Hinc idem statuerunt plura Concilia, de quibus videri potest Gonzalez in c. *1. h. t. n. 3. & Trid. sess. 25. de Regularib. c. 3. ibi: in Monasteriis tamen, & donibus, tam virorum, quam mulierum, bona immobilia possidentibus, is tantum numerus constituatur, ac imposterum conferretur, qui vel ex redditibus propriis Monasteriorum, vel ex consuetis elemosynis possit sustentari*; quod confirmari potest plurimum, etiam Summorum Pontificum decretis, quos refert Barbosa in *dict. locum Trid. à n. 18.* districtè inhibentibus contrarium, tum illi, quod dicitur in c. *non amplius*; tum in c. *3. Trid.* Advertendum tamen 1. non esse contra hoc decretum, si completo numero personarum, quae ali possunt ex annuis redditibus Monasterii, admittitur alia, *ultra numerum earum*, non alenda ex redditibus Monasterii, sed dote, quam affert Monasterio; ita Sanchez in *Decalog. tom. 2. l. 7. c. 23. à n. 4.* Suarez de *Relig. tr. 3. l. 4. n. 17.* & alii; deinde, quamvis attento ju-
Tom. III.

re antiquo, in c. *unico, de regul. in 6.* professio Monialis, recepta in Monasterio non mendicantium, *ultra numerum earum*, quae ex redditibus Monasterii, & consuetis elemosynis absque penuria sustentari valerent, esset irrita; hodie tamen locum non habere, quia consuetudine abrogatum est, cum compertum sit, plures saepe admitti, nec unquam nostris temporibus auditum sit, in controversiam verti valorem professionis, ne dum illam irritari, ita Sanchez *loc. cit.* Ex quo habetur, decretum de non recipiendis ultra numerum, intelligi de his, qui alendi forent ex redditibus Monasterii sine penuria solum sufficientibus pro eo numero.

Not. 2. quando in aliqua Ecclesia, communi institutione jurata, statutum est, ut certus numerus Canonicorum ex ejus redditibus teneatur, & deinde, successu temporis, ille numerus diminuitur (morte v. g. aliquorum, vel resignatione &c.) numerum illum non posse suppleri instituendo in illis praebendis, vel Canonicatibus Laicos, qui in talibus Ecclesiis Canonicorum titulo nominentur; Sed de aliis Clericorum personis idoneis, ut Deo in divinis officiis, *per Ecclesiasticos ordines congrue deserviat*; Sic Eugenius Papa. c. *in Ecclesia Vestra 2. h. t.* in cujus c. sine apud Gonzalez legitur prohibitio ejusdem, districtus inhibentis, *ne de Cetero Laici in Canonicos admittantur*, ex quo textu deducitur, nullum, *non Clericum*, esse capacem obtinendi beneficium, vel praebendam Spiritualem, seu Ecclesiasticam; Sic Azor *p. 2. l. 6. c. 2. q. 5.* Unde Sanchez de *matr. l. 7. D. 42. n. 14.* cum aliis, resolvit, quod ad beneficium obtinendum non sufficit, quempiam, habitum Clericalem gestantem, animum habere statim obtento beneficio assumendi Ordinem Clericalem; Sed hic ordo debet necessarìo praecedere; quod etiam contra *Gloss. ult. in presenti tenet Gonzalez ad reg. 8. Cancell. gloss. 2. num. 66.* Quamvis ille, cui confertur beneficium, incederet in habitu, & tonsura, & communiter reputaretur Clericus; adhuc enim, si constet de veritate, collatio beneficii non tenet, ut per Flamin. de *resig. benefic. l. 4. q. 2. n. 59.* Gonzal. de *gloss. 2. à n. 64.* Nicol. Garc. de *benefic. p. 3. c. 1. à num. 11.* quos citat, & sequitur Barbosa

p. 3. de offic. & potest. Episcopi allegat. 72. num. 73.

796 Dubitari tamen potest, quando dicitur, quòd, ut quis capax sit, obtinere beneficium Ecclesiasticum, debeat esse Clericus, an hæc *capacitas*, seu *Clericatus* attendatur tempore præsentationis? R. dubitationem posse intelligi, vel de præsentatione, prout idem est, ac *sola nominatio* alicujus ad beneficium; vel de præsentatione propriè dicta, *quæ tunc est, cum nominatus, seu præsentatus coram ordinario personaliter sistitur, ab eo institutionem accepturus?* Clericatum, ut quis rectè præsentetur, seu solum nominetur ad beneficium, non requiri tunc, quando talis nominatio fit, non necessariò præsupponi in nominando, tradit Riccius in praxi rerum fori *Eccl. resol. 140. Barbosa. cit. alleg. 72. n. 76.* volentes nominationem factam per Patronos Laicos, *etiam de non Clerico*, ad beneficium, validam esse, & probari potest exemplis. Nam Sanctus Nicolaus fuit promotus ad Episcopatû, seu Archiepiscopatû antequam Clericus diceretur, quin imò Sanctus Ambrosius Archiepiscopus nominatus est, antequam baptismi Sacramentum susciperet; sic testatur Gratianus in c. *statuimus. 61. dist. &* constat tamen Episcopatum seu Archiepiscopatum esse quidem beneficia Ecclesiastica prout advertit Selva, *de benefic. p. 1. q. 2. n. 19.* Rebuffus *in praxi tit. de probata beneficii viventis impetratione. n. 44.*

797 Pro resolut. observa, esse distinguendum inter *acceptationem* beneficii Ecclesiastici, & inter *retentionem* ejusdem; & quidem *acceptationem* illam posse sumi, vel pro sola nominatione alicujus à latrono facta ad beneficium vacans, vel etiam propriè, cui simul adjuncta sit institutio nominati, quo posito: observand. 2. jure divino prohiberetur esse, à Laico retineri beneficium Ecclesiasticum, tradi à S. Thoma, 2. 2. q. 100. a. 4. Soto l. 9. *de just. q. 7. a. 1.* Covarr. l. 1. *variar. c. 17. num. 5.* quos citat, & sequitur Barbosa c. *in Ecclesia. 2. h. t. n. 3.* Cum retentio beneficii, ob illius *administrationem*, supponat divini officii ministerium, puta *administrationem Sacramentorum* in curatis, & in aliis, alia ex officio, nimirum vi potestatis per ordines Collata, aut saltem tonsuram, quæ præstare non potest Laicus. Obser-

vand. 3. solo jure Ecclesiastico prohibitum esse, ne Laicus, seu nondum Clericus ad beneficium nominatus, infirmatur in illo; cujus ratio sumitur ex eo, quia attentò jure Ecclesiastico collatio, vel institutio in beneficio non aliter fieri potest, nisi de persona idonea, quæ beneficio deservire possit, quod quidem Laicus tempore collationis facere nequit: Sic aliàs datâ dispensatione de Stylo Curie, quando laico mandatur beneficium conferri, apponitur clausula: *cupienti adscribi militiæ Clericali*, ut testatur Gomez *de expectat. n. 93.*

Ex his deducitur 1. Laicum non esse *ca-* 798
pacem *retinendi* beneficii Ecclesiastici etiam ex dispensatione, cum jure divino ponatur interdicta; jure autem solum humano, *collationis*, vel *institutionis*, nam licet sed contra legem divinam, quòd Laicus, *manens Laicus retineat beneficium in titulum*, non tamen est contra eandem, Laico *conferre*, vel eum *instituire*, si sit pietate, ac eruditione insignis, intra breve tempus ordinandus, quamvis id ipsum inhibita sit jure Ecclesiastico, sic, licet aliàs, qui Sacros Ordines non habet, curato beneficio jure divino deservire non possit juxta resoluta in c. *omnis, utriusque servus, de poenit.* potest tamen ad curatum beneficium admitti, *intra breve tempus ordinandus, argum. text. in c. licet canon. de elect. lib. 6.* licet enim in illo tempore beneficium retineat; tamen propter destinationem, quam habet, ad sacros ordines, *ut in sacris ordinatus*, retinere dicitur. Demum, si sermo sit de sola nominatione, vel præsentatione ad administrationem, jure humano præsupposita ea, ut valida sit, in nominato, vel præsentato præcisè non exigit Clericatum, cum per eum (antequam ei fiat, cujus est instituire) nullum tribuat nominato jus *ad*, vel *in* beneficio, esto efficax non sit, ut sequatur institutio, priusquam præsentatus evadat Clericus, ex quo patet ad dubitationem n. 696. *motam.*

Not. 3. de doctrina à nobis tradita à 799
n. 725. (quòd nimirum *Vicariis generales* Episcoporum, seu *Officiales ex vi officii propriis*, absque ulla speciali commissione, possint *instituire præsentatos* à Patronis, & *electos confirmare*, tradi etiam à Gonzalez in c. *Lx frequentibus h. t. n. 2. citante Vallensom de benefic. l. 1. tit. 5.*

¶ II. ac reddente hanc rationem, quia *instituere est jurisdictionis*, unde transit in Capitulum hæc potestas Sede vacante c. 1. h. t. in 6. Sed omnia, quæ sunt juris dictionis competunt vicario Episcopi, nisi à jure exceptum sit: ergo & institutio in beneficiis, quamvis non possit Vicarius beneficia conferre c. ult. de offic. Vicarii in 6. Joan. Dartis de benefic. sect. 3. c. 10. nam non est par ratio institutionis, quia instituere est necessitatis; conferre autem beneficia, gratuita donationis; ideoque Vicarius potest instituere; non autem, beneficia conferre, absque speciali commissione.

800 Not. 4. jus instituendi posse de jure speciali pertinere etiam ad non Episcopum, ut dicitur in c. cum venissent. 6. h. t. Unde si talis possidet jus instituendi, ad quem de jure communi aliàs non spectat, pendente lite proprietatis cum Diocesano, in possessione defenditur, sic Innocentius III. in dict. c. Cum venissent: Vivianus in rationali l. 3. pag. 66. & alii. Ex eodem textu deducitur, quod agenti possessorio possit quidem opponi exceptio dominii, seu proprietatis; sed solum, si eam probare possit in continenti, si enim est alioris indaginis, ei locus esse non debet, ut diximus alibi, sic Mascard. de probat. conclus. 987.

801 Not. 5. quando in c. Cum ad nostram 7. h. t. dicitur, quod is, ad quem spectat collatio beneficiorum, vel presentatio ad illa, non possit sibi ipsi conferre, se ipsum presentare, vel instituere; & ratio redditur: quod inter dantem, & accipientem debeat esse distinctio: ratio hæc adducta ab Innocentio procedat in presenti casu institutionis, quoad beneficia, vel dignitates, ex speciali juris Dispositione, videlicet ad evitandam ambitionem, qua ratione ne-

mo in alienationibus, ubi proprium commodum versatur, & per consequens fraus dari potest, sibi auctor fieri valet. L. 1. ff. de auct. tut. ubi plura Gothofredus. Clem. 2. de rebus Eccles. quam rationem ambitionis expressit Pontifex in dicto c. per nostras, ibi: quia nullus ingerere se debet Ecclesiasticæ Prælationis officiis. Quare juxta hanc juris dispositionem dixit Innocentius in presenti, inter dantem, & accipientem debere dari distinctionem personarum, in eo videlicet casu, de quo agebatur, cum in aliis actibus, ubi non datur hæc specialis ratio, non desideretur eadem distinctio personarum. Hinc:

In aliis actibus humanis indefinite non procedit; nam in actibus jurisdictionis voluntaria, & similibus, non repugnat eundem plurimum personam sustinere, ut in casu L. Si Consul 3. ff. de adopt. ibi: si Consul, vel Præses, filius familias sit, posse eum apud semetipsum vel emancipari, vel in adoptionem dari; constat ex L. unic. ff. de offic. Consul. c. Quod sicut. §. super eo. de elect. c. à Collatione. de appellat. Unde dispensare potest Prælati in legibus à se positis, & in votis, ac iuramentis propriis, sicut cum subditis, Sanchez lib. 8. de matr. D. 3. & lib. 4. Summe c. 37. n. 2. Suarez de legib. l. 6. c. 12. Salas cod. tract. D. 20. sect. 12. Basiliius Pontius de matr. D. n. 9. Dixi jurisdictionis voluntariae; nam quod actus forenses, & jurisdictionis contentiose, regulariter vera est prædicta ratio, ut ait Ulpianus in L. Ille, à quo. 13. §. tempestivum. ff. ad Trebell. ibi: ipse se cogere non poterit; ex ratione adducta à Paulo in L. Si plures. 9. ff. de pactis ibi: Nam difficile est, ut unus homo duorum vicem sustineat.

QVÆSTIO VIII.

IN TIT. VIII. DE CONCESSIONE PRÆBENDÆ, ET ECCLESIE NON VACANTIS.

803 Titulo de præbendis, & institutionibus in illis, subjungitur iste de concessionem præbendæ non vacantis. Nam, ut collationes præ-

bendarum, & institutiones jure fiant, debent esse præbendarum vacantium. Dicuntur autem vacare, quæ, tametsi non pereant, & finiantur, possessore tamen de-

Tom. III.

Aa 2

stitutæ